Perustuslakivaliokunta

Torstai 5.12.2019 klo 10.00—11.50

Läsnä
puheenjohtaja Johanna Ojala-Niemelä sd
jäsen Outi Alanko-Kahiluoto vihr (4, 5, 6) (3, 7 osittain)
jäsen Jukka Gustafsson sd (6) (5, 7 osittain)
jäsen Maria Guzenina sd
jäsen Olli Immonen ps (4, 5, 6, 7, 8, 9) (3 osittain)
jäsen Hilkka Kemppi kesk (4, 5, 6, 7, 8, 9) (3 osittain)
jäsen Mikko Kinnunen kesk (4, 5, 6, 7, 8, 9) (3 osittain)
jäsen Anna Kontula vas
jäsen Markus Lohi kesk (1, 2, 3, 4, 5, 6) (7 osittain)
jäsen Mats Löfström r
jäsen Jukka Mäkynen ps
jäsen Sakari Puisto ps
jäsen Heikki Vestman kok (4, 5, 6, 7, 8, 9) (3 osittain)
jäsen Tuula Väätäinen sd
varajäsen Johannes Koskinen sd (4, 5) (3, 6 osittain)

Sihteerit
valiokuntaneuvos Matti Marttunen
valiokuntaneuvos Mikael Koillinen
valiokuntaneuvos Liisa Vanhala

1. Nimenhuuto

Toimitettiin nimenhuuto. Läsnä oli 8 jäsentä.

2. Päätösvaltaisuus

Todettiin, että kokous ei ollut päätösvaltainen.

3. Hallituksen esitys eduskunnalle kirkkolaiksi annetun hallituksen esityksen (19/2019 vp) täydentämisestä

Hallituksen esitys HE 93/2019 vp

Merkittiin, että kokous tuli päätösvaltaiseksi.

Asia on saapunut perustuslakivaliokuntaan lausunnon antamista varten. Lausunto on annettava hallintovaliokunnalle.

Valmis
5.1

Valiokunta päätti yhdistää tämän asian käsittelyn asian HE 19/2019 vp käsittelyyn.

4. Puhemiesneuvoston ehdotus eduskunnan työjärjestyksen 17 a §:n muuttamisesta
Puhemiesneuvoston ehdotus PNE 1/2019 vp

Valiokunnassa oli kuultavana:
- eduskunnan apulaispääsihteeri Timo Tuovinen, Eduskunnan kanslia

Valiokunta lopetti asiantuntijakuulemisen.

Valiokunta kävi valmistavan keskustelun.

5. Ihmisoikeuskeskuksen johtajan valinta
Valiokunnan oma asia O 74/2019 vp

Valiokunta päätti puoltaa varatuomari Sirpa Rautionvalitsemista Ihmisoikeuskeskuksen johtajaksi 1.3.2020 lukien neljän vuoden toimikaudeksi.

Asian käsittely valiokunnassa on päättynyt.

6. Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi lastensuojelulain ja lastensuojelulain muuttamisesta annetun lain voimaantulosäännöksen muuttamisesta
Hallituksen esitys HE 71/2019 vp
Valiokunnan lausuntoluonnos Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi lastensuojelulain ja lastensuojelulain muuttamisesta annetun lain voimaantulosäännöksen muuttamisesta A 6

Valiokunta lopetti asiantuntijakuulemisen.

Valiokunta kävi valmistavan keskustelun loppuun.

Sihteeri esitteli lausuntoluonnoksen.

Valiokunta kävi yleiskeskustelun.

Yksityiskohtaisessa käsittelyssä valiokunnan perustelujen 21. kappaleen loppuun lisättiin seuraava virke: "Vailla merkitystä ei ole se, että lastensuojeluviranomaisen on tutkittava huostaanoton kestäessä perheen tilanne riittävän usein uudelleen sen selvittämiseksi, ovatko perheen olosuhteet parantuneet ja onko edellytyksiä huostassapidon lopettamiselle ja perheen jälleenyhdistämiselle, eivätkä huostaanottopäätökset saa asian uudelleen käsittelyä estävää oikeusvoimaa."

Valiokunta päätti muuttaa kappaleen 22 yksimielisesti kuulumaan seuraavasti: "Valitusluvan myöntämisen perusteena voi oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetun lain mukaan olla ennakkopäätösperusteen ja asian käsittelyssä tapahtuneelta virheeltä ilmeisyyttä edellyttävän virheperusteen lisäksi myös muu painava syy valitusluvan myöntämiseen. Tällainen painava syy voi mainitun lain esitöiden mukaan olla muun muassa asian erityisen suu-

ri merkitys valittajan oikeusturvan kannalta (ks. HE 29/2018 vp, s. 183). Valiokunnan mielestä on selvää, että huostaanottoa ja sijaishuoltoon määräämistä koskevilla asioilla on edellä sanotun mukaisesti lähtökohtaisesti tällainen merkitys lapselle ja hänen perheelleen. Valiokunnan mielestä 1. lakiehdotuksen 92 §:n sääntelyä on kuitenkin täsmennettävä valitusluvan myöntämiskynnystä alentamalla siten, että huostaanottoa ja sijaishuoltoa koskevissa asioissa korostuva oikeusturvan erityinen tarve tulee myös säädösperustaisesti turvatuksi valituslupaharkinnassa tilanteissa, joissa korkein hallinto-oikeus toimii ensimmäisenä muutoksenhakuasteena. Sääntely on laadittava siten, että vain ilmeisen perusteettomat ja siihen kynnykseltään rinnastuvat muutoksenhaut ratkaistaan valituslupahakemus hyläten. Tällaisen muutoksen tekeminen on edellytyksenä 1. lakiehdotuksen käsittelemiselle tavallisen lain säätämisjärjestyksessä. "

27. kappaleen viimeinen virke päätettiin muuttaa kuulumaan seuraavasti: "Säännöstä tulee selventää (ks. myös PeVL 35/2016 vp)."

37. kappaleen loppuun päätettiin yksimielisesti lisätä seuraava virke: "Sosiaali- ja terveysvaliokunnan on syytä harkita jälkihuolto-oikeuden ajallista laajentamista. Valiokunta painottaa myös hallituksen esityksen säätämisjärjestysperusteluissa kuvattujen palvelujen asianmukaista resursointia."

Yksityiskohtaisessa käsittelyssä valiokunta hyväksyi lausuntoluonnoksen muutettuna.

Valiokunta päätti yksimielisesti pitää käsittelyä asian ratkaisevana käsittelynä.

Asian käsittely valiokunnassa on päättynyt.

7. Lepäämässä oleva ehdotus laiksi Ahvenanmaan itsehallintolain muuttamisesta (HE 320/2018 vp)

Lepäämään hyväksytty lakiehdotus LJL 2/2019 vp
Asiantuntijalausunto LJL 2/2019 vp PeV 05.12.2019 valtioneuvoston oikeuskansleri Tuomas Pöysti, oikeuskanslerinvirasto Asiantuntijalausunto A 7

Valiokuntaan on saapunut kirjallinen lausunto:
- valtioneuvoston oikeuskansleri Tuomas Pöysti, oikeuskanslerinvirasto, liite

Valiokunta lopetti asiantuntijakuulemisen.

Valiokunta jatkoi valmistavaa keskustelua.

Merkittiin, että kokous ei enää ollut päätösvaltainen.

8. Muut asiat

- Valiokunnan matka Lappiin 24.—25.3.2020.

9. Seuraava kokous

Ilmoitettiin, että valiokunnan seuraava kokous on tiistaina 10.12.2019 kello 10.30.

Pöytäkirjan vakuudeksi

Valiokuntaneuvos Matti Marttunen